

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stajerc" izbaja vsaki petek datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ugarsko: za celo leto 3 krome, za pol in četr leta razmerno; v Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo mozemstvo se računajo naročnina z oziroma na visokost postelje. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje št. 3.

Štev. 31.

V Ptuju v nedeljo dne 4. avgusta 1907.

VIII. letnik.

Jasni se!

„Zora puca, bit će dana...“

Ne samo mi, temveč tudi ljudstvo samo pravi izpovednik, kako nesrečni so plodovi politike, ki so jo nam vsilili ljudje, katerim sta častitakomnost in osební dobiček prva skrb.

Kako viharno je nastopalo pri letošnjih državnozbornskih volitvah protiklerikalno gibanje v Savinjski dolini ali pa v slovenjgraškem okraju! Ljudje so ednostavno čutili, da tako, kakor se je vladalo v zadnjih desetletjih, ne gre več naprej, — nezadovoljnost je priklopela do razmerca in pomekla „financerja“ Povaleja ter profesorja Robiča iz političnega pozorišča... Ljudi smo — in z nami je upalo tisočero bednih revežev — da prihaja solnce na političnem obzorju, da je naše več kot sedemletno delo uspešno in da se jasni, — jasni povsodi širom naše domovine...

Volitve so minule in izpoznali smo, da to ni bilo svitlo solnce. Izpoznali smo v teh petih tednih državnozbornskega zasedanja, da je bilo naše napredno ljudstvo na prav nepošteni način varano. In žalost nas obide, ko moramo pribiti, da sta vrnjena Roblek in Ježovnik po komandi svojih celjskih generalov vse to zatajila, za kar ju je ljudstvo volilo. Zdjaj izgovarja „Narodni list“ ta dva poslanca na čudni in klaverni način. Ravno tako piše ta list, kakor da sta bila Ježovnik in Roblek naravnost prisiljena, pristopiti hrvatskemu klubu, v katerem sedi vedem duhovnikov. „Narodni list“ pravi, da ni bil nikdar nasproten „krščanski demokraciji“, da ni njegova stranka nikdar velela, kakšnemu klubu naj pristopajo njeni poslanci in tako dalje v tonu jezovitov... Ja vraga, tu se pa le vse neha! Zakaj pa je prišla slavna „narodna stranka“ sploh na svet, ako ni protiklerikalna? Ali se je šlo edino zato, da dobi od „Demovine“ odslavljeni g. Spindler drugo službo? To je že preneumno, kar se čakari danes po teh noropečenih listih! Resnica je ta-le: „Narodna stranka“ je delala v volilnem boju z vsemi silami proti klerikalni, napadala osebno Ploja, Korošca in vse druge, — danes pa se boji te borbe in je odnehala ter se podala. Protiklerikalna ni ta stranka in zato ni čudno, da sedita Ježovnik in Roblek poleg hofratov ter farjev!

To, kar smo zdaj povedali, mora danes vsak pametni človek izprevideti. In zato pravimo, da se jasni. Kajti vsaka stranka, ki pričinja nastopati s politično lažjo, pogine v tej laži!

Jasni se... Tudi pri nas vidimo, da se jasni. Naši odjemalci se množijo, število naših naročnikov postaja vedno večje in danes lahko trdimo, da je „Stajerc“ s svojo stranko politična javna moč, s katero mora vsakdo računati. Kajti edino resnica je prava voditeljica. Brez resnice se doseže lahko uspehe od danes na jutri, stalnih pa nikdar ne! To nam dokazuje „narodna stranka“, ki se je kazala v volilnem boju v povsem drugi luči kakor danes in katere hiše iz kart padajo... To

nam dokazuje istotako klerikalna stranka, ki se brani proti splošnemu zaničevanju edino z psovkami najnižje vrste!

Jasni se! Ponosni smo na to! Kajti naj se razvijejo razmere kakorkoli se hočejo, — resnica ostane pribita: da je bil in je še danes „Stajerc“ edina zaščita svobodne, napredne misli na Štajerskem ter Koroškem, — da je vse, kar živi izobraževalnega v našem ljudstvu, posledica našega pridnega dela, — da smo edino mi dosledni v boju za ljudske pravice!

Jasni se... Zakaj bi metali puško v koruzo? Psujejo nas, napadajo nas, proklinjajo nas, omadežujejo naše grobove in pljujejo na naše družine, — politično nas hočejo ubiti in gospodarsko nas hočejo izstradati z bojkotom, — naše šole hočejo predrugačiti v poneumovalne zavode in nemščino hočejo ljudstvu iz glav zbiti... Ali sveti se za gorami in vsak dan smo pogumnejši! Nič vam ne pomaga, huj-skači, — jasni se in zmaga bode končno le naša!

Politični pregled.

Počitnice! Hvala bogu, naši poslanci so zopet cesarski Dunaj zapustili in odpotovali k domači peči. Pet tednov je zborovala državna zbornica in zdaj so prišle počitnice. Pet tednov, — slabo računano, koštali so ti tedni avstrijske ponižne narode kakih 200.000 srebrih kronic. To niso mačkine solze! Vprašanje pa ostane odprto: kaj so v tem času in za ta denar velenjeni gospodje poslanci storili? Poštetno dela poslancev na prstih. Prvič so si izvolili predsednike in sicer enega klerikalca, ki se imenuje „krščanski socialc“ in ki je bil doslej vodja dunajskega rotovžja, enega Čeha in enega Poljaka, kateremu so rekli Rusini, da spada v ječo. Drugič so razpravljali tako „slabo“ plačani „ljudski zastopniki“ o raznih nujnostnih predlogih, ki niso bili vsi skupaj piškavega oreha vredni. Tretjič so se opsovali z besedami, katere čujemo po navadi le v tržaškem starem mestu ali pa v žganjarnah. Četrtrič so se zopet skregali. Petič bi se kmalu stegli. Šestič so sprejeli nekaj postavnih načrtov, ki nimajo za blagostanje ljudstva prav nobenega pomena. Sedmič pa so sprejeli proračunski provizorij, katerega je vlada potrebovala. Osmič so se zopet skregali... Človek ima deset prstov, torej ostane še dva! In vse to je koštalo denar... No, zdaj so počitnice. Poslanci dobivajo svojo plačo naprej in vbogi ljudje dobivajo naprej — batine! Je že prav, — čimveč batin, tempreje padejo deske raz čela...

Državni zbor. 20. seja je bila zadnja pred počitnicami. Po raznih vprašanjih in nepotrebnih preprih prišlo je do razprave predloga za zvišanje doneskov k melioracijskem skladu. Posl. Steinwender je bil zato, da se pripusti vodne pravice delokrogu deželnih zborov; zahteval je tudi regulacijo potoka od Trbiža do Pontebe. Govorili so še nekateri govorniki in se je potem odsekove predloge sprejelo. Potem je prišlo k slovesu še do škandalov. Šlo se je za predlog, da se izroči klerikalni posl. Prohazka sod-

niji. Klerikalci imajo namreč neznačajno navado, da podpišejo poslanci njih časnike kot odgovorni uredniki; potem lahko lažejo kakor hočejo, ker se poslanci ne more tožiti. Prvi v razpravi je govoril soc. demokrat Rieger, za njim pa kršč. socialc Bielohlavek. Končno se Prohazka ni sodniji izročil. Tej burni debati je sledil razgovor glede predlogov za podpore po toči in hudi uri prizadetim gospodarjem. Govorili so posl. Peschka, Bergmann in Roškar, ki je začel slovensko, da bi ga ja nobeden ne razumel. Potem je zbornica odsekove predloge sprejela. Govorilo se je še o raznih manjših zadevah. Predsednik je končno sejo zaključil in naznanil da bo de prihodnjo sejo pismeno sklical! S tem je šla državna zbornica na počitnice, gospodje poslanci stopijo šele oktobra meseca zopet skupaj. Svoje dijete pa bodo naprej dobivali, ker ni zasedanja končano. In to je pač glavna stvar...

O državnem proračunu za 1907 je napisal posl. Jesser v nekem kmetijskem listu zanimiv članek. Skupni državni izdatki za 1907 znašajo čez 2.071 milijonov kron. Od te velikanske svote je odtegniti v prvi vrsti svote, ki služijo skupnim državnim potrebam, kakor za Najvišji dvor, za „skupne zadeve“, za delegacijo itd., vse skupaj nad 287 milijonov. Največ dobi finančno ministerstvo, namreč čez 722 milijonov. Le za obresti in amortizacijo skupnega državnega dolga plačujemo 176 milijonov, za naš lastni državni dolg pa 222 milijonov, torej skupno za državni dolg blizo 400 milijonov. — Železniško ministerstvo potrebuje blizo 405 milijonov, to je za 134 milijonov več nego lani. Državne železnice stanejo danes 15% vseh izdatkov. — Trgovsko ministerstvo potrebuje 402 in pol milijonov; skoraj 7% vseh izdatkov se potrebuje za pošto in brzojavstvo. Naučnemu ministerstvu daje država le 92 milijonov, to je 4.4% vseh izdatkov. Od te svote pade na „kultus“ (verstvo) 21% milijonov, ostala svota pa na šolstvo. Penzije državnih uslužbencev znašajo 79 milijonov (!). Notranje ministerstvo dobiva nekaj čez 78 milijonov. Neposredno koristne so le cestne in vodne zgradbe, ki znašajo 33 in pol milijonov. Pravosodno ministerstvo potrebuje 77, deželnoobrambeno pa 71 milijonov. Kot zadnjo prihaja poljedelsko ministerstvo, ki dobiva celih 57 in pol milijonov. Od te svote pa pride čez 18 milijonov na rudarstvo, 13 milijonov za državne gozdove in domene; tako ostane za kmetijstvo samo le 24 in pol milijonov. Država ima torej za kmetijstvo komaj nekaj čez 1% svojih izdatkov. In kmetje naj bi bili ponižni, pokorni ter zadovoljni, pa čeprav — stradajo!

100 letni jubilej praznuje koncem tega leta c. k. kmetijska družba na Dunaju. Dne 23. oktobra 1907 je bil izdan najvišji dvorni dekret, ki je to družbo uredničil. Večji odbor izvršuje že predдела za praznovanje tega velevažnega jubileja.

Koroški deželni zbor prične svoje zasedanje 10. ali 15. septembra. Ker ima deželni zbor mnogo dela, zahtevala sta poslanca Dr. Steinwender in Dobernig, naj se skliče čimpreje. Deželni zbor bode imel le 4 tedne časa, kajti sredi oktobra stopi zopet državni zbor skupaj.